

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autorka: PhDr. Petra Jedličková, PhD.

Názov habilitačnej práce: „Práca sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga so žiakmi s problémovým správaním“

Rozsah práce: 170 strán

1. Aktuálnosť zvolenej témy

PhDr. Petra Jedličková, PhD. predložila ako habilitačnú prácu monografiu pod názvom „Práca sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga so žiakmi s problémovým správaním“ (2019). V habilitačnej práci sa zameriava na problematiku pôsobenia dvoch kategórií zamestnancov a síce sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga na žiakov s problémovým správaním v podmienkach základných škôl. Ide o problematiku, ktorá je v takomto zameraní v odbornej pedagogickej literatúre nerozpracovaná, resp. iba okrajovo a preto ju považujem za vysoko aktuálnu a prínosnú pre teóriu i prax sociálnej pedagogiky i špeciálnej pedagogiky.

2. Stanovisko k teoretickej časti práce

Štruktúra posudzovanej habilitačnej práce pozostáva z teoretickej a empirickej časti. Teoretická analýza problematiky je obsiahnutá v kapitolách č. 1 až 3 a je spracovaná na základe využitia odbornej literatúry a dokumentov oficiálnej povahy. Autorka tu využíva bohatú odbornú literatúru, domácu i zahraničnú, práca s ktorou je korektná a je v súlade s vedeckou etikou i bibliografickou normou.

V prvej kapitole pod názvom *Teoretická platforma skúmanej problematiky* autorka venuje značnú pozornosť terminologickým otázkam, klasifikácii vybraných porúch správania a príčinám ich vzniku. V druhej kapitole pod názvom „*Špeciálna pedagogika a sociálna pedagogika*“ sa habilitantka venuje vzájomnému vzťahu a prínosu týchto disciplín a osobitne úlohám sociálneho a školského špeciálneho pedagóga v školskom systéme, so zreteľom na ich participáciu vo vzdelávaní žiakov s poruchami správania. Odborné zameranie kapitoly je zvládnuté na veľmi dobrej úrovni. Autorka tu uvádza aj vybrané state z profesijných štandardov sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga a primerane ich analyzuje.

Kapitola číslo tri má názov „*Prevenencia porúch správania a sociálno-patologických javov*“. V nej sa doktorka Jedličková zaoberá druhmi prevencie, uvádza aktuálne preventívne programy a ich princípy, efektivitu a špecifiká z aspektu profesie sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga.

3. Stanovisko k empirickej časti práce

Empirická časť práce je obsiahnutá v kapitole č. 4, ktorá má názov „*Výskum výskytu problémového správania v kontexte sociálno-pedagogického a špeciálnopedagogického pôsobenia*“. Je rozčlenená na šesť podkapitol. V podkapitolách č. 4.1 až 4.4 habilitantka uvádza metodologické východiská vlastného empirického výskumu, teda výskumné otázky, ďalej všeobecné a čiastkové ciele empirického výskumu. Hlavným výskumným problémom bola otázka: „*Akú úlohu zohráva pôsobenie špeciálneho a sociálneho pedagóga na príslušných základných školách v kontexte výskytu problémového správania, porúch správania, či sociálnopatologických javov.*“ Z tejto hlavnej výskumnej otázky jej vyplynuli čiastkové výskumné otázky a 6 parciálnych výskumných cieľov, prostredníctvom ktorých chcela skúmať vzťah medzi výskytom problémového správania u žiakov a pôsobením vyššie uvedených zamestnancov na skúmaných školách. Na základe stanovených výskumných otázok a cieľov výskumu habilitantka formulovala nasledovnú hypotézu: „*Predpokladáme štatisticky významný vzťah medzi výskytom jednotlivých prejavov problémového správania, porúch správania (vychádzajúc z DSM V) a sociálno-patologických javov u vybranej cieľovej skupiny a pôsobením odborných zamestnancov (školského špeciálneho a sociálneho pedagóga) na príslušnej základnej škole*“ (s. 104). Zastávame názor, že hypotéza je koncipovaná dosť široko a obsahuje mnoho premenných, čo sťažuje jej verifikáciu. Na overenie výskumných cieľov a stanovenej hypotézy využila habilitantka v empirickom výskume tri druhy dotazníkov vlastnej konštrukcie, ktoré boli adresované trom skupinám respondentov:

1. Žiakom 8. až 9. ročníkov ZŠ,
2. školským špeciálnym pedagógom,
3. sociálnym pedagógom pôsobiacim na základných školách.

Z metodologického hľadiska hodnotím vysoko pozitívne podkapitolu č. 4.5 pod názvom „*Analýza a interpretácia výskumných zistení*“, ktorá má rozsah takmer 50 strán. Považujem ju za ťažiskovú časť posudzovanej habilitačnej práce, ktorá rozširuje vedecké poznanie v oblasti sociálnej pedagogiky i špeciálnej pedagogiky a dosiahnuté poznatky sú prínosné aj pre školskú prax. Autorka tu, prostredníctvom metód kvantitatívnej a kvalitatívnej analýzy, prezentuje výsledky vlastných empirických zistení, v rámci ktorých komparuje pôsobenie školských sociálnych pedagógov a špeciálnych pedagógov v skúmaných školách. V rámci obsahovej analýzy textových dokumentov využila techniku zakotvenej teórie. Aj keď sa jej stanovená hypotéza nepotvrdila v plnej miere, jej výskum poukázal na opodstatnenosť pôsobenia týchto profesií v základných školách. Empirické fakty získané prostredníctvom troch dotazníkov spracovala štandardnými matematicko-štatistickými metódami (percentá, početnosť, Chi-

kvadrát test). Z empirického výskumu habilitantky vyplynulo, že “školskí špeciálni pedagógovia sa na základných školách primárne venujú žiakom s poruchami učenia a sociálni pedagógovia sa zaoberajú najmä primárnou prevenciou sociálno-patologických javov“.

4. Otázky k obhajobe

1. Aké druhy sociálneho prostredia vo významnej miere participujú tiež na vzniku problémového správania u detí a mládeže, ktoré z nich sú považované za dominantné v tomto smere?
2. Ako hodnotíte súčasné zastúpenie špeciálnych a sociálnych pedagógov v škole, s akými problémami sa spravidla stretávajú vo svojej práci?

5. Záverečné hodnotenie habilitačnej práce

Posudzovaná habilitačná práca PhDr. P. Jedličkovej, PhD. rieši zatiaľ málo rozpracovanú problematiku v oblasti pôsobenia školských sociálnych i špeciálnych pedagógov. Považujem ju za veľmi užitočnú a prínosnú z hľadiska teórie i praxe špeciálnej pedagogiky i sociálnej pedagogiky.

Habilitačnú prácu PhDr. P. Jedličkovej, PhD. pod názvom „Práca sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga so žiakmi s problémovým správaním,“ hodnotím pozitívne po stránke odbornej, gramaticko-štylistickej i formálnej a preto:

odporúčam habilitačnú prácu k obhajobe a po jej úspešnom obhájení odporúčam habilitantke udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore pedagogika.

V Banskej Bystrici 19.2.2020

prof. PhDr. Jolana Hroncová, PhD.
oponentka